

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 23.9.2020
COM(2020) 613 final

2020/0277 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

**om hantering av krissituationer och force majeure-situationer på migrations- och
asylområdet**

(Text av betydelse för EES)

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

1.1. Motiv och syfte med förslaget

I september 2019 tillkännagav Europeiska kommissionens ordförande Ursula von der Leyen en ny migrations- och asylpakt, som innefattar en övergripande strategi för yttre gränser, asyl- och återvändandesystem, Schengenområdet med fri rörlighet och den yttre dimensionen.

Meddelandet om en ny migrations- och asylpakt, som lades fram tillsammans med en uppsättning lagstiftningsförslag, däribland detta förslag om hantering av krissituationer och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet, innebär en nystart i migrationsfrågan. Syftet är att inrätta en bred ram som bygger på en övergripande strategi för migrationshantering och som främjar ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna. På grundval av de övergripande principerna om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning förespråkar den nya pakten en integrerad utformning av politiken, som sammanför politiken på områdena asyl, migration, återvändande, skydd av de yttre gränserna och förbindelser med tredjeländer.

Den nya pakten bygger på kommissionens förslag till reform av det gemensamma europeiska asylsystemet från 2016 och 2018 och lägger till nya inslag för att säkerställa den balans som behövs för en gemensam ram som bidrar till den övergripande strategin för migrationshantering genom integrerat beslutsfattande på området asyl- och migrationshantering, däribland både de interna och externa delarna. Som en del av denna ram är det nödvändigt att inrätta ett system med de verktyg som krävs för att hantera krissituationer och force majeure-situationer.

Den solidaritetsmekanism som inrättas genom förordningen om asyl- och migrationshantering är flexibel och lyhörd så att den kan anpassas till de olika situationer som medlemsstaterna ställs inför till följd av skiftande migrationsutmaningar, genom att mekanismen fastställer solidaritetsåtgärder bland vilka medlemsstaterna kan välja åtgärder att bidra med. Genom den nya solidaritetsstrategin får medlemsstater som utsätts för tryck eller risk för påfrestningar kontinuerligt och allsidigt stöd som omfattar en särskild process för hantering av problematiken kring landsättningarna efter sök- och räddningsinsatser. På samma sätt kommer förfarandereglererna i den nya förordningen om asyloffaranden att öka den övergripande effektiviteten och samstämmigheten i asyl- och migrationshanteringssystemen. Tillsammans med den bredare uppsättning åtgärder som bör tillämpas som en del av den övergripande strategin för asyl- och migrationshantering bör unionen och dess medlemsstater vara bättre rustade för att undvika att en krissituation uppstår på migrations- och asylområdet.

Det kan dock inte uteslutas att en krissituation kommer att uppstå med tanke på olika faktorer som ligger utanför unionens och dess medlemsstaters kontroll, vilket den senaste tidens händelser har visat. Erfarenheterna från flyktingkrisen 2015 visar också att unionen behöver en strukturerad krishanteringsstrategi för att undvika tillfälliga lösningar. Det är därför lämpligt att den rättsliga ram som gäller på detta område kompletteras med ett instrument som säkerställer att unionen har tillgång till särskilda regler varigenom en exceptionell krissituation kan hanteras på ett effektivt sätt genom att komplettera den obligatoriska solidaritetsmekanismen och de förfaranden som normalt skulle tillämpas. Sådana regler skulle föreskriva lämpliga förfaranderegler och undantag samt en snabb solidaritetsaktivering till förmån för en eller flera medlemsstater för att hantera krissituationer av en sådan omfattning att även väl förberedda och fungerande asyl- och migrationshanteringssystem utsätts för betydande påfrestningar.

Detta krisinstrument omfattar därför exceptionella situationer med massiv tillströmning av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ankommer irreguljärt till en medlemsstat i en sådan omfattning och av sådan karaktär att det skulle medföra att medlemsstatens asyl-, mottagnings- eller återvändandesystem inte fungerar, och skulle få allvarliga följder för det gemensamma europeiska asylsystemets och unionens migrationshanteringssystem eller göra det omöjligt att tillämpa dessa. Situationer där det finns en risk för sådana ankomster kommer också att omfattas. Förslaget till förordning tar också upp force majeure-situationer på asyl- och migrationshanteringsområdet inom unionen. Det tillhandahåller en nödvändig anpassning till EU:s regler om asyl- och återvändandeförfaranden samt till solidaritetsmekanismerna i förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering].

Detta förslag, tillsammans med förslaget om ändring av 2016 års förslag till förordning om asylförfaranden¹, ett nytt förslag till förordning om asyl- och migrationshantering², förslaget om införande av screening³ och förslaget om ändring av förslaget till Eurodacförordning⁴, utgör den lagstiftningsram som omsätter denna övergripande strategi för asyl- och migrationshantering i praktiken.

Genom förslaget om ändring av 2016 års förslag till omarbetning av Eurodacförordningen⁵ inrättas en klar och konsekvent koppling mellan enskilda individer och de förfaranden som de omfattas av för att bättre bistå med kontrollen av irreguljär migration och upptäckten av otillåtna förflyttningar. Det stöder också genomförandet av den nya solidaritetsmekanism som inrättas genom förordningen om asyl- och migrationshantering, föreskriver de nödvändiga konsekvensändringar som kommer att göra det möjligt för Eurodac att fungera inom ramen för interoperabilitet och kommer att stödja medlemsstaterna i övervakningen av beviljandet av stöd till frivilligt återvändande och återanpassning.

Reformen syftar till att ta itu med det faktum att medlemsstaternas system för asyl, mottagande och återvändande i stora delar fortfarande inte är harmoniserade, trots att samarbetet på EU-nivå har ökat betydligt, även vad gäller stöd från EU-organ. Detta skapar ineffektivitet och får den oavsiktliga konsekvensen att asylsökande inte får samma rättvisa behandling i hela Europa, och därför skapas incitament för ett stort antal migranter att förflytta sig över hela Europa för att hitta bättre villkor och utsikter för sin vistelse. I detta sammanhang stöder kommissionen de preliminära politiska överenskommelser som redan nåtts om skyddsgrundsförordningen, direktivet om mottagningsvillkor, förordningen om en EU-ram för vidarebosättning och förordningen om EU:s asylbyrå. Dessa bör antas slutligt så snart som möjligt. Förhandlingarna om omarbetningen av återvändandedirektivet⁶ bör också slutföras snabbt, tillsammans med reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet, så att det säkerställs att EU-reglerna framgångsrikt kan förhindra avvikande, ge bistånd till frivilliga återvändanden, effektivisera administrativa och rättsliga förfaranden och förstärka asyl- och migrationshanteringssystemens effektiva funktion.

Förslagets övergripande syfte är att föreskriva en nödvändig anpassning av bestämmelserna om asyl- och återvändandeförfaranden (förordningen om asylförfaranden och

¹ EUT L [...], [...], s. [...].

² EUT L [...], [...], s. [...].

³ EUT L [...], [...], s. [...].

⁴ EUT L [...], [...], s. [...].

⁵ EUT L [...], [...], s. [...].

⁶ COM(2018) 634 final.

återvändandedirektivet⁷) samt av solidaritetsmekanismen i förordningen om asyl- och migrationshantering, för att säkerställa att medlemsstaterna kan hantera krissituationer och force majeure-situationer på asyl- och migrationshanteringsområdet inom EU. Sådana situationer kan uppstå mycket snabbt i en sådan omfattning och av sådan karaktär att de kräver särskilda verktyg för att kunna hanteras på ett effektivt sätt. I detta syfte fastställs det ett förenklat förfarande och kortare tidsramar för att aktivera den obligatoriska solidaritetsmekanism som föreskrivs för situationer med högt tryck i förordningen om asyl- och migrationshantering. De regler och åtgärder som fastställs i detta förslag för att hantera en krissituation är ett komplement till det operativa och tekniska stöd som Europeiska unionens asylbyrå kan ge⁸ om medlemsstatens asyl- eller mottagningssystem utsätts för oproportionerligt tryck.

Dessutom ger solidaritetsmekanismförfarandet i krissituationer ett större utrymme för omplaceringar och stärker medlemsstaternas möjligheter att bistå varandra vid genomförandet av återvändanden genom återvändandesponsring. Enligt de normala reglerna i förordningen om asyl- och migrationshantering åtar sig de medlemsstater som utför återvändandesponsring att återsända irreguljära migranter för en annan medlemsstats räkning och att utföra alla nödvändiga åtgärder i detta syfte direkt från den gynnade medlemsstatens territorium (t.ex. rådgivning om återvändande, leda den politiska dialogen med tredjeländer, stöd till frivilligt återvändande och återanpassning). Om återvändandet inte har slutförts inom åtta månader, skulle de irreguljära migranterna överföras till den sponsrande medlemsstatens territorium i väntan på att återvändandet ska slutföras. Den återvändandesponsring i krissituationer som föreskrivs i detta förslag skiljer sig från den som föreskrivs i förordningen om asyl- och migrationshantering, eftersom skyldigheten att överföra den irreguljära migranten aktiveras om den berörda personen inte återvänder eller inte avlägsnas inom fyra månader.

Förslaget innehåller också bestämmelser om krissituationer som möjliggör vissa undantag från den föreslagna förordningen om asylförfaranden. I synnerhet kommer det att vara möjligt att utvidga tillämpningsområdet för gränsförfarandet till tredjelandsmedborgare och statslösa personer vilkas andel godkända ansökningar i första instans i hela EU är 75 % eller lägre, utöver de skäl som redan anges i förordningen om asylförfaranden, samt att förlänga handläggningstiden för en ansökan om internationellt skydd enligt gränsförfarandet med ytterligare åtta veckor. Det föreslås också att medlemsstaterna ska få göra undantag från bestämmelserna om registrering av ansökningar om internationellt skydd genom en längre tidsfrist på fyra veckor.

Dessutom ger förslaget möjlighet att avvika från vissa bestämmelser om gränsförfarandet för att genomföra återvändande i enlighet med förslaget till förordning om asylförfaranden och återvändandedirektivet, i syfte att underlätta verkställandet av sådana förfaranden i krissituationer, när det krävs särskilda anpassningar för att de behöriga myndigheter som är under högt tryck ska kunna utföra sina uppgifter på ett omsorgsfullt sätt och hantera en betydande arbetsbörda. I förslaget förlängs därför den maximala tiden för gränsförfarandet för genomförande av återvändande med ytterligare åtta veckor (i den föreslagna förordningen om asylförfaranden fastställs den maximala tidsfristen till tolv veckor) och det införs nya specifika och väl avgränsade fall, utöver de som anges i förslaget till omarbetning av återvändandedirektivet, där det kan antas att det i enskilda fall finns en risk för avvikande,

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna, EUT L 348, 24.12.2008, s. 98.

⁸ På grundval av den preliminära överenskommelsen om förordningen om Europeiska unionens asylbyrå (artikel 16).

såvida inte motsatsen bevisas. Förfarandet för återvändandehantering i krissituationer påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att göra undantag från tillämpningen av återvändandedirektivet i enlighet med artikel 2.2 a i samma direktiv när det gäller tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna och som grips i samband med att de passerar en medlemsstats yttre gräns landvägen, sjövägen eller luftvägen på ett irreguljärt sätt och som, efter den screening som genomförts i enlighet med förordning (EU) nr XXX/ XXX [*screeningförordningen*], inte därefter har fått tillstånd eller rätt att vistas i den medlemsstaten (har exempelvis inte ansökt om internationellt skydd).

För att göra det möjligt för medlemsstaterna och unionen att effektivt hantera force majeure-situationer, såsom den situation som uppstod till följd av covid-19-pandemin som Världshälsoorganisationen deklarerade den 11 mars 2020, föreskrivs i förslaget till förordning också en möjlighet för en medlemsstat att förlänga de tidsfrister som anges i förslaget till förordning om asylförfaranden för registrering av ansökningar om internationellt skydd och att förlänga tidsfristerna för att skicka och besvara framställningar om övertagande och meddelanden om återtagande och verkställa överföringen till den ansvariga medlemsstaten enligt förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering. I detta förslag föreskrivs också en förlängning av tidsramen för genomförandet av skyldigheten att omplacera eller åta sig återvändandesponsoring när en medlemsstat befinner sig i en force majeure-situation som gör det omöjligt att uppfylla dessa skyldigheter enligt denna förordning och förordningen om asyl- och migrationshantering.

1.2. Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området

Detta förslag är helt förenligt med meddelandet om den nya migrations- och asylpakten och färdplanen för de initiativ som åtföljer den, inbegripet förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering, förslaget till förordning om införande av screening och förslaget till förordning om asylförfaranden.

Detta förslag kompletterar förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering i den mån det innehåller särskilda regler för tillämpningen av den obligatoriska solidaritetsmekanismen vilka ska omfatta en exceptionell krissituation.

Detta förslag är också förenligt med både förslaget till förordning om asylförfaranden och förslaget om omarbetning av återvändandedirektivet, särskilt genom att det föreskrivs undantagsregler som är tillämpliga i en exceptionell krissituation när det gäller tillämpningsområdet för gränsförfarandet, handläggningstiden för en ansökan om internationellt skydd enligt detta förfarande, tidsfristerna för registrering av ansökningar om internationellt skydd samt räckvidden och tidsramen för gränsförfarandet för att genomföra återvändandet.

Dessutom är detta förslag helt förenligt med och kompletterar EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration (beredskaps- och krisplanen för migration) som tillhandahåller en operativ ram för bevakning och föregripande av migrationsströmmar och migrationssituationer, uppbyggnad av motståndskraft och samordnade insatser vid en migrationskris. I förslaget utnyttjas särskilt och fullt ut de rapporter som utfärdas och nätverkets verksamhet som inrättats enligt planen.

Slutligen säkerställs också förenlighet med de preliminära politiska överenskommelser som redan nåtts om skyddsgrundsförordningen, direktivet om mottagningsvillkor, förordningen om en EU-ram för vidarebosättning och förordningen om EU:s asylbyrå.

1.3. Interaktion med artikel 78.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

I detta förslag fastställs särskilda regler för att säkerställa ett bredare tillämpningsområde och ett snabbare förfarande än det som föreskrivs i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering för att säkerställa att ett effektivt och ändamålsenligt system ständigt finns på plats för hantering av en krissituation.

Inrättandet av särskilda solidaritetsregler vid krissituationer påverkar inte möjligheten för rådet att, på kommissionens förslag, anta provisoriska åtgärder till förmån för en medlemsstat som står inför en sådan nödsituation som avses i artikel 78.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*).

1.4. Förenlighet med unionens politik inom andra områden

Förslaget är förenligt med den övergripande strategi för migrationshantering som fastställs i den nya migrations- och asylopakten, som bland annat går ut på att sätta migrationspolitiken i centrum i relationerna med partner i tredjeländer, skapa verkliga lagliga vägar till EU, integrera de yttre gränserna med EU:s migrationshantering, inrätta sömlösa, rättvisa och effektiva förfaranden för asyl och återvändande, sörja för ett Schengensystem som inger förtroende och utveckla en särskild politik för att hjälpa tredjelandsmedborgare att integreras i Europas samhällen.

Genom förslaget genomförs den nya pakten och särskilt målet att på nytt lansera den reform av asylsystemet som kommissionen föreslog 2016, bland annat genom att undersöka olika sätt att införa sömlösa system för asyl och återvändande och inrätta en övergripande strategi för migrationshantering. I detta avseende säkerställer detta förslag att alla medlemsstater bidrar till att stödja länder som befinner sig i en krissituation. Detta förslag kommer att säkerställa att de utmaningar som den övergripande strategin står inför, såsom behovet av att bibehålla ett minskat tryck från irreguljära ankomster och starka yttre gränser, minskade vidareförflyttningar och minskade påfrestningar på Schengenområdet samt snabba och effektiva återvändanden och återtaganden, hanteras på ett effektivt sätt i en krissituation.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

2.1. Rättslig grund

Detta förslag bidrar till den övergripande strategin för migrationshantering och till de lagstiftningsförslag som läggs fram tillsammans med migrations- och asylopakten. Det innehåller ett antal bestämmelser som har koppling till förslaget till förordning om asyloffaranden och förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering samt bestämmelser om beviljande av omedelbar skyddsstatus i krissituationer. Det bör därför antas på korrekt rättslig grund, nämligen artikel 78 andra stycket c, d och e och artikel 79 andra stycket c i EUF-fördraget, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

2.2. Variabel geometri

Irland är bundet av förordning (EU) nr 604/2013 sedan landet har anmält sin avsikt att delta i antagandet och tillämpningen av den förordningen på grundval av protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa,

fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt⁹.

I enlighet med det ovannämnda protokollet får Irland besluta att delta i antagandet av detta förslag. Landet har också denna möjlighet efter det att förslaget har antagits.

Enligt protokollet om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i rådets antagande av åtgärder i enlighet med avdelning V i EUF-fördraget (med undantag för ”åtgärder för att bestämma de tredjeländer vars medborgare är skyldiga att ha visering när de passerar medlemsstaternas yttre gränser eller [...] åtgärder som avser en enhetlig utformning av viseringar”). Eftersom Danmark emellertid tillämpar den gällande Dublinförordningen på grundval av ett internationellt avtal med Europeiska gemenskapen som slöts 2006¹⁰, ska Danmark enligt artikel 3 i det avtalet meddela kommissionen om landet har för avsikt att genomföra artikel 8 i denna förordning eller inte.

Irlands och Danmarks deltagande i de arrangemang som föreskrivs i detta förslag till förordning kommer att avgöras under förhandlingarnas gång i enlighet med dessa protokoll. Dessa protokoll gör det framför allt möjligt för Irland, men utgör inte ett krav, att välja att delta i initiativ inom området med frihet, säkerhet och rättvisa, samtidigt som genomförbarheten respekteras.

2.3. Förslagets inverkan på tredjeländer

Parallellt med associeringen av ett antal tredjeländer till Schengenregelverket har unionen ingått flera avtal om associeringen av dessa länder även till Dublin- och Eurodaclagstiftningen:

- Associeringsavtalet med Island och Norge från 2001.
- Associeringsavtalet med Schweiz av den 28 februari 2008.
- Protokollet om associering av Liechtenstein av den 7 mars 2011.

För att fastställa vilka rättigheter och skyldigheter som ska gälla mellan Danmark, som anslutit sig till Dublin- och Eurodaclagstiftningen genom ett internationellt avtal såsom förklarats ovan, och de ovannämnda associerade länderna har ytterligare två protokoll ingåtts mellan unionen och de associerade länderna¹¹.

I enlighet med de tre ovannämnda avtalen ska de associerade länderna undantagslöst godta Dublin- och Eurodaclagstiftningen och utvecklingen av den. De deltar inte i antagandet av nya rättsakter som ändrar eller bygger vidare på den gällande Dublinlagstiftningen (bl.a. detta förslag), men är skyldiga att inom en viss tidsram meddela kommissionen om de har för avsikt att godta innehållet i sådana nya rättsakter eller inte, så snart dessa har antagits av

⁹ Detsamma gäller för Förenade kungariket under övergångsperioden enligt utträdesavtalet.

¹⁰ Avtal mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredjeland har gett in i Danmark eller någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, och om Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av Dublinkonventionen, EUT L 66, 8.3.2006, s. 38.

¹¹ Protokoll mellan Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz (ingånget den 24 oktober 2008, EUT L 161, 24.6.2009, s. 8) samt protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen, Republiken Island och Konungariket Norge om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Island eller Norge (EGT L 93, 3.4.2001).

Europaparlamentet och rådet. Om Norge, Island, Schweiz eller Liechtenstein inte skulle godta en rättsakt som ändrar eller bygger på Dublin- och Eurodaclagstiftningen, ska de berörda avtalen upphöra att gälla, om inte den gemensamma kommitté som inrättas genom avtalet enhälligt fattar ett annat beslut.

Förslaget till förordning har ett bredare tillämpningsområde än de ovannämnda avtalen. För att säkerställa att de avtal med Danmark och de associerade länderna som reglerar deras deltagande i Dublinsystemet bibehålls, kommer Danmark, Norge, Island, Schweiz och Liechtenstein endast att vara bundna av artikel 8 i denna förordning, om denna rättsakt godtas.

2.4. Subsidiaritetsprincipen

I avdelning V i EUF-fördraget, om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, ges Europeiska unionen vissa befogenheter i dessa frågor. Dessa befogenheter måste utövas i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, dvs. endast om och i den utsträckning som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av de enskilda medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås av Europeiska unionen.

Genom förslaget införs särskilda regler om tillämpningen av den solidaritetsmekanism som fastställs i förordningen om asyl- och migrationshantering i syfte att på ett strukturellt sätt hantera krissituationer som uppstår i en medlemsstat till följd av en massiv tillströmning av personer och uppnå en rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna. Detta förslag behandlar per definition fall där en medlemsstat inte kan hantera situationen ensam.

Dessutom föreskrivs ett antal förfarandemässiga inslag för att bistå en eller flera medlemsstater som står inför sådana krissituationer. Asyl- och återvändandeförfarandena bör styras av samma regler i hela unionen, oavsett antalet medlemsstater som tillämpar dem, för att i en krissituation säkerställa en gemensam strategi för de regler från vilka undantag kan göras. Detta ger också klarhet och rättssäkerhet för de personer som berörs av dessa förfaranden och säkerställer att deras rättigheter respekteras. Dessutom måste aktiveringen av sådana undantag, liksom deras omfattning och tidsram, regleras på EU-nivå för att säkerställa förutsebarhet och rättsstatsprincipen. Därför kan målen för detta förslag inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna, utan kan snarare, på grund av den föreslagna förordningens omfattning och verkningar, uppnås bättre på unionsnivå. Unionen måste därför agera och kan vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen.

Förslaget innehåller också åtgärder som rör force majeure och som kan tillämpas av en medlemsstat eller unionen som helhet med avseende på de tidsfrister som anges i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering eller i förslaget till förordning om asylofföranden.

För att dessa mål ska kunna uppnås krävs åtgärder på EU-nivå eftersom de har en gränsöverskridande karaktär. Det står klart att enskilda medlemsstaters åtgärder inte räcker till som svar på behovet av åtgärder från EU för att lösa gemensamma utmaningar som alla medlemsstater står inför.

2.5. Proportionalitetsprincipen

I enlighet med proportionalitetsprincipen i artikel 5.4 i fördraget om Europeiska unionen fastställs i denna förordning de exakta villkoren för när undantagsregler kan tillämpas samt bestämmelser om tillämpningsområde och tidsfrister för tillämpningen av sådana regler. En mekanism för tillämpningen av dessa undantagsregler inrättas också för att säkerställa att den inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dess mål.

Alla mekanismens inslag för att hantera specifika krissituationer som orsakas av en massiv tillströmning av tredjelandsmedborgare till en medlemsstats territorium eller av den särskilda force majeure-situationen är begränsade till vad som är nödvändigt för att inrätta och möjliggöra lämpliga förfarandemässiga undantag och en snabb solidaritetsaktivering, för att säkerställa likabehandling i fråga om rättigheter och garantier för sökande och för att anpassa reglerna för asyl- och återvändandeförfaranden.

Undantagen från den föreslagna förordningen om asyl- och migrationshantering och den föreslagna förordningen om asylförfaranden är proportionerliga, med ett antal skyddsåtgärder som skapar en balans mellan medlemsstaternas omedelbara behov av att hantera krissituationer eller force majeure-situationer och behovet av rättssäkerhet och enhetlighet vid tillämpningen av sådana undantag.

Med tanke på extraordinära situationer med massiv tillströmning av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som anländer irreguljärt till en medlemsstat, vilket medför att dess asyl-, mottagnings- eller återvändandesystem inte fungerar, anses det proportionerligt att vid förfarandet för asyl- och återvändandehantering i krissituationer förlänga den maximala längden på gränsförfarandet för asyl och återvändande, som fastställs i förordningen om asylförfaranden, med högst åtta veckor.

Det är nödvändigt att förlänga tidsfristerna vid force majeure-fall för att harmonisera undantagen från förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering och förslaget till förordning om asylförfaranden i hela unionen.

De fastställda tidsfristerna för tillämpningen av undantagen gör det möjligt att hitta en balans mellan de nationella myndigheternas behov av mer tid för att utföra sina uppgifter i en force majeure-situation och behovet av att skydda rättigheterna för sökande, tredjelandsmedborgare och statslösa personer vars ansökan om internationellt skydd har avslagits.

2.6. Val av instrument

Med tanke på att det i detta förslag till förordning anges vissa undantag från förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering och förslaget till förordning om asylförfaranden, används samma rättsliga instrument för att införa regler som gör det möjligt för medlemsstaterna och unionen att hantera särskilda krissituationer som orsakas av en massiv tillströmning av tredjelandsmedborgare till en medlemsstats territorium eller att hantera en särskild force majeure-situation.

Endast en förordning där det fastställs undantag från asyl- och återvändandeförfarandena inom unionen, och vars bestämmelser är direkt tillämpliga, kan ge den grad av enhetlighet och effektivitet som behövs vid tillämpningen av EU:s förfaranderegler om asyl i krissituationer och force majeure-situationer.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

Insamling av kunskap om genomförande och tillämpning av befintlig lagstiftning

3.1. Evidensbaserat beslutsfattande

Ett detaljerat analytiskt arbetsdokument åtföljer lagstiftningsförslagen vilket bygger på offentligt tillgängliga EU-uppgifter och EU-statistik samt på de erfarenheter som kommissionen och dess byråer samlat in om asyl- och migrationssituationen på fältet. En sammanställning av dem visar att det gemensamma europeiska asylsystemet behöver en

starkare rättslig ram med nya eller ändrade regler för att möta de aktuella migrationsutmaningarna.

I arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar identifieras ett antal utmaningar som EU för närvarande står inför, det görs en bedömning av den aktuella situationen och det beskrivs möjliga lösningar för att ta itu med dem. Det bygger på uppgifter som samlats in sedan början av migrationskrisen 2015–2016 och viktiga lärdomar dras av dem. Jämförelser görs i hela dokumentet för att lyfta fram trender, men också för att belysa de brister som uppstod under den krishanteringen. Det betonas att det på vissa områden krävs mer robusta verktyg för att avvärja eventuella framtida kriser, såsom situationer med massiv tillströmning, men även flexibilitet vid force majeure-situationer, mot bakgrund av erfarenheterna från covid-19-pandemin.

En av de utmaningar som identifierats är att det saknas en mekanism för att hantera krissituationer som kan uppstå till följd av en massiv tillströmning av irreguljära migranter vilket kan medföra att en medlemsstats asyl- eller mottagningssystem inte fungerar och få allvarliga konsekvenser för hur det gemensamma europeiska asylsystemet fungerar som helhet. Som en del av denna utmaning har det konstaterats att EU ofta i sådana situationer fortfarande inte kan säkerställa tillgång till förfaranden vid gränserna, trots att EU för närvarande är bättre förberett för att hantera krissituationer än vad som var fallet 2015.

Den senaste tidens händelser, såsom covid-19-pandemin och den politiska kris som utspelade sig vid den grekisk-turkiska gränsen i mars 2020, understryker vidare områden där det behövs motståndskraft genom särskilda regler som kan tillämpas i force majeure-situationer.

Till och med väl rustade och förvaltade system måste ha en ram inom vilken kriser eller force majeure-situationer kan hanteras, om de olika lagstiftningsinstrumentens flexibilitet inte räcker till. Medlemsstaterna behöver verktyg för att hantera de skilda och olikartade orsakerna till migration samt omedelbara åtgärder för att kunna hantera det extrema tryck som sådana situationer ger upphov till.

I krissituationer kan insatsernas effektivitet dessutom i hög grad påverkas av effektiv planering och effektiva förberedelser, där man går från ett reaktivt läge till ett sätt som bygger på beredskap och förutseende. Detta saknas ännu på EU-nivå och det är nödvändigt som en del av insatserna för att göra det nuvarande migrationshanteringssystemet mer motståndskraftigt och reaktivt.

Genomförandet av kommissionens rekommendation nr XXX om en EU-mekanism för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration (beredskaps- och krisplanen för migration) bör bidra till att ta itu med denna brist genom att bevaka och föregripa migrationsströmmar, öka motståndskraften och förbättra den tekniska samordningen av krishanteringen, med full respekt för gällande lagstiftning samtidigt som befintliga verktyg används och kompletteras.

Dessa utmaningar belyser behovet av särskilda regler om solidaritet vid kriser, där det skulle ingå ett obligatoriskt solidaritetssystem för omplacering eller återvändandesponsring för att säkerställa snabba insatser för att lätta på det extrema tryck som drabbade medlemsstater ställs inför. Det krävs också förfarandemässiga undantag som medlemsstaterna kan tillämpa i sina asyl- och migrationssystem. Genom undantag från asyl- och återvändandereglererna bör det säkerställas att medlemsstaterna har tillräckliga resurser och tillräcklig med tid för att genomföra relevanta förfaranden på dessa områden.

När det gäller fördrivna personer från tredjeländer som löper stor risk att utsättas för urskillningslöst våld i exceptionella situationer av väpnade konflikter, och som inte kan återvända till sitt ursprungsland samt snabbt behöver skydd när de anländer till EU, dras i arbetsdokumentet också slutsatsen att de befintliga åtgärderna för att snabbt bevilja tillgång till skydd inte längre verkar vara ändamålsenliga. Det framhålls att de berörda parterna, enligt studien¹² om direktivet om tillfälligt skydd¹³, var eniga om att det knappast har varit möjligt att nå en överenskommelse mellan medlemsstaterna om en eventuell aktivering av direktivet om tillfälligt skydd. I arbetsdokumentet dras därför slutsatsen att direktivet om tillfälligt skydd inte längre motsvarar medlemsstaternas aktuella verklighet och måste upphävas. Det erkänns dock att vissa grupper av tredjelandsmedborgare som är utsatta för stor risk måste beviljas skydd på snabba – omedelbara – grunder. I detta avseende säkerställer detta förslag att de personer som beviljas omedelbart skydd åtnjuter motsvarande ekonomiska och sociala rättigheter som de personer som beviljats subsidiärt skydd enligt förordning (EU) XXX/XXX [skyddsgrundsförordningen]. Dessa rättigheter omfattar skydd mot refoulement, information om rättigheter och skyldigheter i samband med deras status, upprätthållande av familjesammanhållning, rätt att beviljas uppehållstillstånd, rätt till fri rörlighet inom medlemsstaten, tillträde till arbetsmarknaden, tillgång till utbildning, tillgång till förfaranden för erkännande av kvalifikationer och validering av färdigheter, social trygghet och socialt bistånd, sjukvård, rättigheter i samband med ensamkommande barn, tillgång till bostad, tillgång till integrationsåtgärder och hjälp med återvandring.

3.2. Samråd med berörda parter

Kommissionen har vid ett antal tillfällen samrått med Europaparlamentet, medlemsstaterna och berörda parter för att samla in deras synpunkter på den nya migrations- och asylpakten. Samtidigt har de rumänska, finländska och kroatiska ordförandeskapen fört både strategiska och tekniska diskussioner om framtiden för migrationspolitikens olika aspekter, däribland asyl, återvändande samt förbindelser med tredjeländer om återtagande och anpassning. Dessa samråd har visat att det finns ett stöd för en nystart för den europeiska asyl- och migrationspolitiken för att skyndsamt åtgärda bristerna i det gemensamma europeiska asylsystemet, göra återvändanden effektivare och inrätta ett verkligt europeiskt system för återvändande, stärka våra förbindelser med tredjeländer vad gäller återtagande och säkerställa en hållbar återanpassning av migranter efter att de har återvänt till ursprungsländerna.

Inför lanseringen av den nya migrations- och asylpakten har kommissionen fortlöpande fört intensiva samråd med Europaparlamentet. Kommissionen gjorde också två besöksomgångar och höll bilaterala samråd enskilt med varje medlemsstat under sina första 100 dagar, liksom även på senare tid, innan pakten lades fram. Syftet med samråden var att samla in synpunkter om och idéer kring den framtida europeiska migrations- och asylpakten. Medlemsstaterna deltog aktivt i dessa samråd, där det växte fram en samsyn om behovet av enhetlighet, gradvisa framsteg med att åtgärda svagheter i det nuvarande systemet, ett nytt system för rättvis ansvarsfördelning som alla medlemsstater kan bidra till och av ett starkt gränsskydd samt om vikten av migrationens externa dimension och bättre återvändanden.

I dessa diskussioner betonade flera medlemsstater behovet av att skilja mellan vanliga situationer och krissituationer och uttryckte att de föredrog att ha dem i olika instrument.

¹² Genomförd för GD Migration och inrikes frågor av ICF, januari 2016.

¹³ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta, EGT L 212, 7.8.2001, s. 12.

Medlemsstaterna och Europaparlamentet stödde det behov av framsteg som finns vad gäller att åtgärda svagheterna i det nuvarande systemet, behovet av ett nytt system för rättvis ansvarsfördelning som alla medlemsstater kan bidra till, ett starkt gränsskydd, respekt för de grundläggande rättigheterna avseende alla aspekter av EU:s migrationspolitik, vikten av migrationens externa dimension, inbegripet lagliga och säkra vägar, och bättre återvändanden.

Ett antal workshoppar och diskussioner anordnades under det finska ordförandeskapet i olika rådskonstellationer, bland annat Tammerforskonferensen 2.0 som hölls i Helsingfors den 24–25 oktober 2019 och Salzburgforumet i Wien den 6–7 november 2019, där medlemsstaterna påpekade att det fanns ett behov av att utforma undantagsregler för kristider.

Kommissionsledamot Ylva Johansson har vid flera tillfällen hållit riktade samråd med internationella organisationer, organisationer i det civila samhället, relevanta lokala icke-statliga organisationer i medlemsstaterna samt sociala och ekonomiska partner. Under detta samrådsförfarande lades särskilda rekommendationer fram om behovet av att vidareutveckla en gemensam strategi för barnspecifika standarder i linje med meddelandet från 2017 om migrerande barn¹⁴. Det civila samhället har också rådfrågats i samband med det rådgivande forum som inrättats av Europeiska stödkontoret för asylfrågor (Easo) i frågor såsom de inledande stegen i asyلفörfarandet (2019).

Kommissionen har också tagit hänsyn till specifika rekommendationer från nationella och lokala myndigheter¹⁵, icke-statliga och internationella organisationer, såsom UNHCR¹⁶, IOM¹⁷, tankesmedjor och den akademiska världen, om hur man kan lägga upp en nystart i migrationsfrågan och ta itu med de aktuella migrationsutmaningarna samtidigt som man slår vakt om människorättsnormer. De anser att i samband med en nystart för reformen bör vissa regler för fastställandet av ansvar ses över och det bör tillhandahållas en solidaritetsmekanism, inbegripet för personer som landsätts efter en sök- och räddningsinsats. Icke-statliga organisationer förespråkar också en samsyn om ansvaret bland medlemsstaterna och efterlyste en mer permanent omplaceringsmekanism i de reviderade Dublinreglerna¹⁸.

Kommissionen har också beaktat bidrag och studier från det europeiska migrationsnätverket¹⁹ som det har inlett på eget initiativ. Det europeiska migrationsnätverket har under senare år utarbetat flera specialiserade studier och ad hoc-undersökningar.

Många medlemsstater och berörda parter lyfte fram att det behövs ett väl förvaltad migrationssystem där en av de åtgärder som används är principen att i kristider som orsakas av en massiv tillströmning av personer till en medlemsstats territorium bör omplacering vara standardsolidaritetsåtgärden för att snabbt minska trycket på medlemsstaten. Mot bakgrund av erfarenheterna från covid-19-pandemin uppmanade dessutom alla medlemsstater och berörda parter vid upprepade tillfällen kommissionen att beakta dessa erfarenheter och säkerställa att den rättsliga ramen i framtiden kan hantera sådana force majeure-situationer.

¹⁴ I initiativet för migrerande barn efterlystes en gemensam strategi för att ta itu med problemet med försvunna barn (ensamkommande barn och barn som skilts från sina föräldrar), inrätta effektiva mekanismer för att hantera riskerna för människohandel och anta barnspecifika normer för asyلفörfaranden.

¹⁵ Till exempel handlingsplanen från Berlin om en ny europeisk asylpolitik, den 25 november 2019, undertecknad av 33 organisationer och kommuner.

¹⁶ UNHCR:s rekommendationer avseende Europeiska kommissionens förslag till migrations- och asylpakten, januari 2020.

¹⁷ IOM:s rekommendationer avseende Europeiska unionens nya migrations- och asylpakt, februari 2020.

¹⁸ CEPS-projektrapport, *Search and rescue, disembarkation and relocation arrangements in the Mediterranean. Sailing Away from Responsibility?*, juni 2019.

¹⁹ Alla studier och rapporter från det europeiska migrationsnätverket finns på https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network_en.

Mot denna bakgrund gjorde kommissionen en noggrann bedömning av de argument som hade lagts fram och drog slutsatsen att det vid sidan av de aktuella lagstiftningsförslagen är nödvändigt att tillhandahålla en ram som kan aktiveras vid kriser och force majeure-situationer för att omedelbart stödja den eller de medlemsstater som ställs inför sådana situationer, antingen genom särskilda regler om tillämpningen av den obligatoriska solidaritetsmekanism som fastställs i förordningen om asyl- och migrationshantering eller genom andra förfarandemässiga inslag som kan vara nödvändiga att införa för medlemsstaterna eller unionen som helhet.

3.3. Grundläggande rättigheter

Detta förslag respekterar de grundläggande rättigheterna och följer särskilt de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt de skyldigheter som har sitt ursprung i folkrätten.

Den ram som föreskrivs i denna förordning ska tillämpas med full respekt för de grundläggande rättigheter som fastställs i stadgan, däribland rätten till människans värdighet (artikel 1), förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (artikel 4), rätten till skydd av personuppgifter (artikel 8), rätten till asyl (artikel 18), skyddet mot refolement (artikel 19), icke-diskriminering (artikel 21), jämställdhet mellan kvinnor och män (artikel 23), barns rättigheter (artikel 24) och rätten till ett effektivt rättsmedel (artikel 47). Detta förslag tar full hänsyn till barnets rättigheter och till utsatta personers särskilda behov.

Rätten till frihet och fri rörlighet skyddas genom att om förvar används inom ramen för undantagsreglerna för gränsförfarandet för asyl och återvändande kan sådana undantagsregler endast tillämpas inom en strikt reglerad ram och under en begränsad tid.

När det gäller tillämpningen av förfarandena för asyl- och återvändandehantering i krissituationer är garantierna i förordningen om asylförfaranden och återvändandedirektivet fortfarande tillämpliga på sökande och tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna eller statslösa personer vilka omfattas av gränsförfarandet.

Barns rättigheter skyddas i förslaget genom att underåriga utesluts från förfarandet för hantering av asylkriser, utom under mycket begränsade omständigheter, nämligen i fall där de skulle utgöra en fara för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen i den berörda medlemsstaten.

Principen om non-refoulement i artikel 33 i 1951 års flyktingkonvention och artikel 19 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna respekteras också när undantagen från gränsförfarandet för återvändande för att genomföra återvändande och återvändandedirektivet tillämpas. I förslaget erinras uttryckligen om medlemsstaternas skyldighet att alltid följa denna princip.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Eftersom detta förslag är kopplat till en krissituation är det inte möjligt att uppskatta de eventuella budgetkonsekvenserna på förhand. Det kommer så långt det är möjligt att tas med i budgeten för de befintliga instrumenten på migrations- och asylområdet under perioden 2021–2027, och vid behov med hjälp av flexibilitetsmekanismerna i den fleråriga budgetramen 2021–2027. Om personer som beviljats omedelbart skydd också ansöker om internationellt skydd i den mening som avses i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om

asylförfaranden], anges finansieringsbestämmelserna för bidrag till omplacering av sådana personer i förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering].

De ekonomiska behoven är förenliga med den gällande fleråriga budgetramen och innefattar även användning av särskilda instrument enligt definitionen i rådets förordning (EU, Euratom) nr 1311/2013²⁰.

Vad gäller de förfaranderelaterade aspekterna för asyl medför förslaget inga finansiella eller administrativa kostnader för unionen. I dessa delar påverkar det därför inte unionens budget.

5. INGÅENDE REDOGÖRELSE FÖR DE SPECIFIKA BESTÄMMELSERNA I FÖRSLAGET

Definitionen av kris

En krissituation omfattar exceptionella situationer med massiv tillströmning av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som anländer irreguljärt till en medlemsstat eller landsätts på dess territorium efter sök- och räddningsinsatser, i en sådan omfattning, i förhållande till den berörda medlemsstatens befolkning och BNP, och av sådan karaktär att det medför att medlemsstatens asyl-, mottagnings- eller återvändandesystem inte fungerar eller en överhängande risk för sådana exceptionella situationer med massiv tillströmning. Sådana situationer omfattas av förslaget endast om det kan visas att de skulle få allvarliga konsekvenser för det gemensamma europeiska asylsystemets funktion eller funktionen för den gemensamma ram som fastställs i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering.

Särskilda regler om obligatorisk tillämpning, i en krissituation, av den solidaritetsmekanism som fastställs i förordningen om asyl- och migrationshantering

5.1. Obligatorisk solidaritet i krissituationer

Genom förslaget införs särskilda regler för tillämpningen, i krissituationer, av den solidaritetsmekanism som fastställs i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering, där det föreskrivs obligatoriska åtgärder i form av omplacering eller återvändandesponsring. Dessa särskilda regler föreskriver att tillämpningsområdet för obligatorisk omplacering utvidgas till att omfatta alla sökande, oavsett om de omfattas av gränsförfarandet eller inte, samt irreguljära migranter och personer som beviljats omedelbart skydd enligt denna förordning. Dessutom fastställs snävare tidsramar för att aktivera förfarandet för den obligatoriska solidaritetsmekanism som föreskrivs i förordningen om asyl- och migrationshantering. Återvändandesponsring som föreskrivs i detta förslag skiljer sig från den återvändandesponsring som fastställs i förordningen om asyl- och migrationshantering, eftersom skyldigheten att överföra den irreguljära migranten till den sponstrande medlemsstatens territorium kommer att aktiveras om den berörda personen inte har återvänt eller inte har avlägsnats inom fyra månader (i stället för åtta månader enligt förordningen om asyl- och migrationshantering).

Detta förslag ger kommissionen befogenhet att anta genomförandeakter i enlighet med artikel 291 i EUF-fördraget för att aktivera omplacering av personer som ansöker om internationellt skydd, irreguljära migranter och personer som beviljats omedelbart skydd enligt denna förordning samt återvändandesponsring vilket innebär en skyldighet att överföra

²⁰ Rådets förordning (EU, Euratom) nr 1311/2013 av den 2 december 2013 om den fleråriga budgetramen för 2014–2020, EUT L 347, 20.12.2013, s. 884.

tredjelandssmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna och är föremål för återvändandesponsring och inte har återvänt inom de fastställda tidsfristerna.

För att aktivera de särskilda solidaritetsreglerna måste kommissionen fastställa att en medlemsstat står inför en krissituation på grund av en exceptionell situation med massiv tillströmning av tredjelandssmedborgare eller statslösa personer som anländer irreguljärt i en sådan omfattning och av sådan karaktär att det medför att medlemsstatens asyl-, mottagnings- eller återvändandesystem inte fungerar, vilket kan få allvarliga konsekvenser för det gemensamma europeiska asylsystemets eller den gemensamma ramens funktion enligt förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering, eller att det föreligger en överhängande risk för en sådan situation.

Kommissionen ska bedöma en motiverad begäran från en medlemsstat som begär att de särskilda reglerna för obligatorisk solidaritet tillämpas och avgöra huruvida det föreligger en krissituation på grundval av underbyggd information, särskilt information som samlats in av kommissionen enligt EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration (beredskaps- och krisplanen för migration), av Easo i enlighet med förordning (EU) nr 439/2010, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån enligt förordning (EU) 2019/1896 och den rapport om migrationshantering som avses i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering.

Om en medlemsstat själv är utsatt för tryck och åtnjuter solidaritetsstödåtgärder, inbegripet när den omfattas av sådana åtgärder enligt förordningen om asyl- och migrationshantering, ska den undantas från skyldigheten att bidra till omplacering eller att utföra återvändandesponsring enligt denna förordning.

Kommissionen ska sammankalla ett krissolidaritetsforum för att diskutera resultaten av sin bedömning och fastställa solidaritetsåtgärderna innan en genomförandeakt antas.

5.2. Omfattningen av obligatoriska solidaritetsåtgärder och särskilda regler för tillämpningen av solidaritetsmekanismen i krissituationer

När det gäller omplacering är tillämpningsområdet för detta förslag större jämfört med det som föreskrivs i situationer med högt tryck i förordningen om asyl- och migrationshantering, eftersom det även kommer att tillämpas på personer som ansöker om internationellt skydd under gränsförfarandet, irreguljära migranter och personer som beviljats omedelbart skydd enligt denna förordning. Tredjelandssmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna eller statslösa personer som är föremål för återvändandesponsring skulle överföras från den medlemsstat som befinner sig i kris till den sponsrande medlemsstaten om återvändandet inte har slutförts inom fyra månader, dvs. efter en kortare period än den som fastställs i förordningen om asyl- och migrationshantering (åtta månader).

Förfarandet för att genomföra solidaritetsåtgärder enligt detta förslag kommer att genomföras inom särskilda kortare tidsramar jämfört med de som föreskrivs i förordningen om asyl- och migrationshantering. Medlemsstaterna skulle därför vara skyldiga att lämna in en solidaritetsåtgärdsplan vid kriser inom en vecka från slutförandet av bedömningen av huruvida det föreligger en krissituation i den berörda medlemsstaten och efter det att kommissionen sammankallat solidaritetsforumet. Därefter ska kommissionen inom en vecka anta en genomförandeakt där solidaritetsåtgärderna för varje medlemsstat fastställs.

I genomförandeakten ska det fastställas hur många personer som ska omplaceras och/eller bli föremål för återvändandesponsring från medlemsstaten i en krissituation, och fördelningen av dessa personer mellan medlemsstaterna ska fastställas på grundval av en fördelningsnyckel som till 50 % bygger på befolkningsmängd och 50 % BNP enligt definitionen i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering.

Till skillnad från solidaritetsbestämmelserna i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering omfattar detta förslag inte solidaritetsåtgärder på området kapacitetsuppbyggnad, operativt stöd och samarbete med tredjeländer, eftersom sådana långsiktiga åtgärder är mer anpassade till situationer med ett högt tryck. Eftersom det i kristider finns ett behov av att snabbt lindra den situation som orsakas av en massiv tillströmning av personer, bör detta förslag till förordning fokusera på dessa solidaritetsaspekter. Dessutom skulle de behov som uppstår på området kapacitetsuppbyggnad, operativt stöd och samarbete med tredjeländer omfattas av EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration (beredskaps- och krisplanen för migration) och unionens civilskyddsmekanism.

Genomförandeakten ska antas i enlighet med artikel 8 i förordning (EU) nr 182/2011 jämförd med artikel 5 i samma förordning, enligt vilken kommissionen vid vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet, med anledning av krissituationen i en gynnad medlemsstat, ska ges befogenhet att anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter som ska förbli i kraft under en period på högst ett år.

5.3. Asyl- och återvändandeförfaranden i en krissituation

Kriterier och förfaranderelaterade bestämmelser: I artikel 3 fastställs stegen i förfarandet för tillämpning av undantagsreglerna i de efterföljande artiklarna 4, 5 och 6. Medlemsstaterna måste lämna in en motiverad begäran till kommissionen om de anser att de befinner sig i en krissituation och bedömer att det är nödvändigt att tillämpa antingen ett förfarande för asyl- och återvändandehantering i krissituationer, eller att tillämpa undantag från bestämmelserna om registrering av ansökningar om internationellt skydd. Screening av tredjelandsmedborgare i enlighet med bestämmelserna i screeningförordningen bör tillämpas med möjligheten att förlänga tidsfristen på fem dagar med ytterligare fem dagar, i enlighet med den förordningen. Undantagen kan begäras var för sig eller sammantaget, men de villkor som anges för tillämpningen av varje artikel måste uppfyllas var för sig. På begäran av en eller flera berörda medlemsstater godkänner kommissionen, genom ett genomförandebeslut som kan tillämpas på en eller flera medlemsstater, att undantagsreglerna tillämpas under en period som fastställs genom själva beslutet. Eftersom det kan behövas omedelbara åtgärder får medlemsstaterna ensidigt börja tillämpa den bestämmelse som rör förlängning av registreringsfristen med högst femton dagar, varefter kommissionen kan godkänna att den tillämpas ytterligare eller besluta att inte godkänna det. Undantagsreglerna tillämpas inom en tydlig tidsram avseende samtliga fall: sex månader, vilket kan förlängas till högst ett år för förfarandet för asyl- och återvändandehantering i krissituationer, och högst fyra veckor för tillämpningen av ett undantag som gäller att registrera sökande av internationellt skydd. Denna fyraveckorsperiod kan förlängas efter en ny begäran av den berörda medlemsstaten, men den bör under inga omständigheter överskrida sammanlagt tolv veckor.

Förfarande för hantering av asylkriser: I artikel 4 fastställs en möjlighet för medlemsstaterna att göra undantag från gränsförfarandet för asyl enligt artikel 41 i förslaget till förordning om asylförfaranden genom att fatta beslut i samband med ett gränsförfarande om huruvida en ansökan är välgrundad när sökanden är medborgare i ett land med en andel godkända ansökningar i hela EU på 75 % eller lägre, utöver de fall som förtecknas i artikel 41 i förordningen om asylförfaranden. Tröskeln för andelen godkända ansökningar på 75 % eller

lägre är avsedd att utgöra en grund för medlemsstaterna att snabbt slussa tredjelandsmedborgare och statslösa personer till ett ordinarie asylförfarande vid gränsen, utan att föregripa resultatet av deras asylansökan. Detta skiljer sig från tröskeln på 20 % för andelen godkända ansökningar i förordningen om asylförfaranden, som utgör en grund för att påskynda prövningen av ansökan. Följaktligen måste medlemsstaterna fortsätta att tillämpa gränsförfarandet på alla de fall som anges i förordningen om asylförfaranden (säkerhetshot, sökande från ett land med en genomsnittlig andel godkända ansökningar i EU på mindre än 20 %), men kan tillämpa gränsförfarandet på alla andra sökande som kommer från ett land med en andel godkända ansökningar i hela EU på 75 % eller lägre. I en krissituation får medlemsstaterna dessutom tillämpa gränsförfarandet i ytterligare åtta veckor, vilket förlänger den tolvveckorsperiod som föreskrivs i förordningen om asylförfaranden.

Förfarandet för återvändandehantering i krissituationer: I artikel 5 fastställs en möjlighet för medlemsstaterna att göra undantag från vissa bestämmelser i gränsförfarandet för genomförande av återvändande enligt artikel 41a i förslaget till förordning om asylförfaranden och återvändandedirektivet. Sådana undantag skulle vara tillämpliga på tredjelandsmedborgare eller statslösa personer vars ansökan avslagits inom ramen för förfarandet för hantering av asylkriser, samt på dem som omfattas av gränsförfarandet i artikel 41 i förslaget till förordning om asylförfaranden, vars ansökan avslagits innan kommissionen antagit ett beslut om att den berörda medlemsstaten befinner sig i en krissituation, och som inte har rätt att stanna och inte tillåts stanna efter antagandet av det beslutet. Genom undantagsbestämmelserna förlängs den maximala tiden för gränsförfarandet för genomförande av återvändande, däribland förvar som en sista utväg, om det är nödvändigt, med ytterligare åtta veckor och det införs nya specifika och väl avgränsade fall, utöver de som anges i förslaget till omarbetning av återvändandedirektivet, där det kan antas att det i enskilda fall finns en risk för avvikande, såvida inte motsatsen bevisas.

Undantag från bestämmelsen om registrering av ansökningar om internationellt skydd: Artikel 6 ger medlemsstaterna möjlighet att skjuta upp registreringen av ansökningar om internationellt skydd med högst fyra veckor, genom undantag från artikel 27 i förslaget till förordning om asylförfaranden.

5.4. Förlängning av tidsfrister

Registrering av ansökningar om internationellt skydd: I force majeure-situationer, då det är omöjligt för en medlemsstat att tillämpa tidsfristen för registrering, föreskrivs i artikel 7 en förlängning på fyra veckor för medlemsstaterna avseende registreringen av ansökningar om internationellt skydd, genom undantag från artikel 27 i förslaget till förordning om asylförfaranden. Medlemsstater som befinner sig i en sådan force majeure-situation ska underrätta kommissionen om situationen och ange de exakta skälen till tillämpningen av undantaget. Den berörda medlemsstaten ska också underrätta kommissionen om att force majeure-situationen har upphört, varefter den förlängda tidsfristen för registreringar inte längre bör tillämpas.

Tidsfrister i förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering]: I force majeure-situationer, då det är omöjligt för en medlemsstat att tillämpa förfarandet för att skicka och besvara framställningar om övertagande och meddelanden om återtagande inom de tidsfrister som anges i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering, eller att iakttä tidsfristen för att överföra en sökande till den ansvariga medlemsstaten, fastställs särskilda undantag för att ge medlemsstaterna möjlighet att förlänga de relevanta tidsfristerna på strikta villkor. Medlemsstater som ställs inför sådana force majeure-situationer ska underrätta kommissionen om situationen och ange de exakta skälen till tillämpningen av undantaget. Den berörda medlemsstaten ska också underrätta kommissionen om att force majeure-situationen har upphört, varefter de förlängda tidsfristerna inte längre bör tillämpas.

Förlängning av tidsfristerna för de solidaritetsskyldigheter som fastställs i förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering] och i denna förordning: Om en medlemsstat på grund av en force majeure-situation i denna medlemsstat inte kan fullgöra sina skyldigheter enligt solidaritetsmekanismen i förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering eller såsom föreskrivs i denna förordning, får medlemsstaten underrätta kommissionen om situationen och förlänga tidsfristen för genomförandet av sådana solidaritetsåtgärder med högst sex månader.

Beviljande av omedelbart skydd: I artikel 10 föreskrivs att fördrivna personer som i sitt ursprungsland löper en exceptionellt hög risk att utsättas för urskillningslöst våld i en väpnad konfliktsituation och som inte kan återvända till detta tredjeland ska beviljas omedelbart skyddsstatus. Behovet av att tillämpa denna artikel och den exakta personkrets som berörs ska fastställas av kommissionen i en genomförandeakt. Under den tillämpningsperiod som fastställs i genomförandeakten får medlemsstaterna tillfälligt avbryta prövningen av ansökan om internationellt skydd och bevilja de personer som uppfyller respektive kriterier omedelbart skydd. Det tillfälliga avbrottet kan vara högst ett år, varefter prövningen av asylansökan måste återupptas. Detta kommer att säkerställa det skydd som de berörda personerna behöver och minskar samtidigt trycket på medlemsstaten att pröva ett stort antal asylansökningar på en gång.

Personer som beviljats omedelbart skydd är samtidigt fortsatt sökande av internationellt skydd, men de bör åtnjuta de ekonomiska och sociala rättigheter som är tillämpliga på personer som beviljats subsidiärt skydd enligt förordning (EU) XXX/XXX [skyddsgrundsförordningen]. Beviljandet av omedelbart skydd befriar inte medlemsstaten från skyldigheten att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökan enligt förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering], men gör det möjligt för den berörda personen att ha denna status medan förfarandet enligt förordningen genomförs. Om en annan medlemsstat fastställs som ansvarig medlemsstat, upphör det omedelbara skyddet när överföringen enligt den förordningen genomförs. Om de berörda personerna flyttar vidare till andra medlemsstater och ansöker om internationellt skydd där, skulle den ansvariga medlemsstaten också vara skyldig att återta dem enligt förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering]. Med tanke på att detta förslag innehåller särskilda regler för omplacering i krissituationer som orsakas av en massiv tillströmning av personer till en medlemsstats territorium, och de viktigaste bestämmelserna för sådana omplaceringar ingår i

detta förslag och förslaget till förordning om asyl- och migrationshantering, avser kommissionen att dra tillbaka sitt förslag från 2015 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en omplaceringsmekanism vid kriser och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat²¹.

Mot bakgrund av utvecklingen av begrepp och regler för berättigande till internationellt skydd, och med tanke på att det i denna förordning fastställs regler för beviljande av omedelbar skyddsstatus i krissituationer, bör direktivet om tillfälligt skydd upphävas. Enligt detta förslag bör omedelbart skydd beviljas fördrivna personer från tredjeländer som löper stor risk att utsättas för urskillningslöst våld i exceptionella situationer av väpnade konflikter, och som inte kan återvända till sitt ursprungsland.

²¹ COM(2015) 450 final.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om hantering av krissituationer och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 78.2 c, d och e och artikel 79.2 c,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Unionen som utgör ett område med frihet, säkerhet och rättvisa bör säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer vid de inre gränserna, och utarbeta en gemensam politik för asyl, invandring och kontroll av de yttre gränserna vilken grundar sig på solidaritet mellan medlemsstaterna, och är rättvis för tredjelandsmedborgare.
- (2) Därför krävs en övergripande strategi där målet är att bygga upp ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna.
- (3) Den övergripande strategin bör sammanföra politiken på områdena asyl, migrationshantering, återvändande, skydd av de yttre gränserna och partnerskap med berörda tredjeländer, samtidigt som det erkänns att den övergripande strategins effektivitet är beroende av att alla beståndsdelar behandlas på ett gemensamt och integrerat sätt. Den övergripande strategin bör säkerställa att unionen har tillgång till särskilda regler för att effektivt kunna hantera migrationen, däribland aktivering av en obligatorisk solidaritetsmekanism, och att samtliga nödvändiga åtgärder införs för att motverka att det uppstår kriser.
- (4) Trots att det införs nödvändiga förebyggande åtgärder kan det inte uteslutas att en krissituation eller force majeure-situation uppstår på migrations- och asylområdet på grund av omständigheter som unionen och dess medlemsstater inte kan påverka.

¹ EUT C , , s. .

² EUT C , , s. .

- (5) Denna förordning bör bidra till och komplettera den övergripande strategin genom att fastställa de särskilda förfaranden och mekanismer på området internationellt skydd och återvändande som bör tillämpas under exceptionella omständigheter i en krissituation. Den bör särskilt säkerställa en effektiv tillämpning av principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning och en anpassning av de relevanta reglerna om asyl- och återvändandeförfaranden, så att medlemsstaterna och unionen har de nödvändiga verktygen till sitt förfogande, inbegripet tillräckligt med tid för att genomföra dessa förfaranden.
- (6) En massiv tillströmning av personer som passerar gränsen irreguljärt och under en kort tidsperiod kan leda till en krissituation i en viss medlemsstat. Detta kan också få konsekvenser för asyl- och migrationssystemets funktion, inte bara i den medlemsstaten utan i unionen som helhet, på grund av otillåtna förflyttningar och bristande kapacitet i den första inresemedlemsstaten att behandla sådana tredjelandsmedborgares ansökningar om internationellt skydd. Det är nödvändigt att fastställa särskilda regler och mekanismer som bör möjliggöra effektiva åtgärder för att hantera sådana situationer.
- (7) Utöver krissituationer kan medlemsstaterna ställas inför onormala och oförutsebara omständigheter utanför deras kontroll vars konsekvenser inte hade kunnat undvikas trots all vederbörlig omsorg. Sådana force majeure-situationer skulle kunna göra det omöjligt att iaktta de tidsfrister som fastställs i förordningarna (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*] och (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] för att registrera ansökningar om internationellt skydd eller utföra förfarandena för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd. För att säkerställa att det gemensamma asylsystemet fortsätter att fungera på ett effektivt och rättvist sätt, samtidigt som en snabb prövning av behovet av internationellt skydd och rättssäkerheten garanteras, bör det i sådana situationer tillämpas längre tidsfrister för registrering av ansökningar och för de steg i förfarandet som krävs för att fastställa ansvaret och överföra sökandena till den ansvariga medlemsstaten. De medlemsstater som befinner sig i en force majeure-situation bör också få genomföra de solidaritetsåtgärder som de måste vidta i enlighet med den solidaritetsmekanism som fastställs i denna förordning och i förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] inom en längre tidsram, när så är nödvändigt.
- (8) Solidaritetsmekanismen för situationer med migrationstryck enligt förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] bör anpassas till de särskilda behoven i krissituationer genom att de solidaritetsåtgärder som föreskrivs i den förordningen utvidgas till att omfatta fler personer och genom att det fastställs kortare tidsfrister.
- (9) Antagandet av åtgärder avseende en viss medlemsstat bör inte påverka rådets möjlighet att anta provisoriska åtgärder på förslag från kommissionen enligt artikel 78.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i händelse av en nödsituation i en medlemsstat som kännetecknas av en plötslig tillströmning av tredjelandsmedborgare.
- (10) För att snabbt bidra till att minska trycket på en medlemsstat i en krissituation, bör omplaceringens omfattning omfatta alla kategorier av personer som ansöker om internationellt skydd, inbegripet personer som beviljats omedelbart skydd samt personer som beviljats internationellt skydd och irreguljära migranter. Dessutom bör en medlemsstat som tillhandahåller återvändandesponsring överföra den tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet från den gynnade medlemsstaten

om den berörda personen inte återvänder eller avlägsnas inom fyra månader, i stället för åtta månader i enlighet med förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*].

- (11) De förfaranderegler som fastställs i förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] för genomförande av omplacering och återvändandesponsring bör tillämpas i syfte att säkerställa att solidaritetsåtgärderna genomförs på ett korrekt sätt i en krissituation, även om de bör anpassas för att ta hänsyn till hur allvarlig och brådskande situationen är.
- (12) I krissituationer kan medlemsstaterna behöva en bredare uppsättning åtgärder för att hantera en massiv tillströmning av tredjelandsmedborgare på ett ordnat sätt och begränsa otillåtna förflyttningar. Sådana åtgärder bör omfatta tillämpning av ett förfarande för asyl- och återvändandehantering i krissituationer.
- (13) För att göra det möjligt för medlemsstaterna att hantera ett stort antal ansökningar om internationellt skydd i krissituationer bör det fastställas en längre tidsfrist för registrering av ansökningar om internationellt skydd som görs under sådana krissituationer. En sådan förlängning bör inte påverka de asylsökandes rättigheter som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (14) För att säkerställa att medlemsstaterna har den flexibilitet som krävs när de ställs inför en stor tillströmning av migranter som uttrycker en avsikt att ansöka om asyl, bör tillämpningen av det gränsförfarande som fastställs i artikel 41 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*] utvidgas, och ett förfarande för hantering av asylkriser bör göra det möjligt för medlemsstaterna att fatta beslut inom ramen för ett gränsförfarande också om huruvida en ansökan är välgrundad i fall där sökanden är medborgare i, eller, när det gäller statslösa personer, har varit stadigvarande bosatt i ett tredjeland för vilket andelen beslut om beviljande av internationellt skydd i unionen är 75 % eller lägre. Till följd av detta bör medlemsstaterna vid tillämpningen av krisförfarandet vid gränsen fortsätta att tillämpa gränsförfarandet i enlighet med artikel 41 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*], men kan utvidga tillämpningen av gränsförfarandet till medborgare i tredjeländer där den genomsnittliga andelen godkända asylansökningar i hela EU ligger på över 20 % men under 75 %.
- (15) Screening av tredjelandsmedborgare i enlighet med bestämmelserna i förordning (EU) nr XXX/XXX [*screeningförordningen*] bör tillämpas med möjlighet att förlänga tidsfristen på fem dagar med ytterligare fem dagar, i enlighet med den förordningen.
- (16) I en krissituation bör medlemsstaterna, med tanke på eventuella påfrestningar på asylsystemet, ha möjlighet att inte tillåta inresa på sitt territorium för sökande som omfattas av ett gränsförfarande under en längre tidsperiod än de perioder som anges i artikel 41.11 och 41.13 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*]. Förfarandena bör dock slutföras så snart som möjligt och tidsperioderna bör under alla omständigheter bara förlängas med en ytterligare period på högst åtta veckor; om dessa förfaranden inte kan slutföras vid utgången av denna förlängda period bör sökandena tillåtas att resa in på en medlemsstats territorium i syfte att slutföra förfarandet för internationellt skydd.
- (17) I en krissituation bör förfarandet för återvändandehantering i krissituationer underlätta återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna och vars ansökningar har avslagits inom ramen för ett förfarande för asylhantering i krissituationer och som inte har rätt att stanna och som inte tillåts stanna, genom att

förse de behöriga nationella myndigheterna med de verktyg och den tidsram som krävs för att genomföra återvändandeförfaranden med tillbörlig aktsamhet. För att kunna reagera på krissituationer på ett effektivt sätt bör förfarandet för återvändandehantering i krissituationer även tillämpas på sökande, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av det gränsförfarande som avses i artikel 41 i förslaget till förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*], vars ansökningar avslogs före antagandet av ett kommissionsbeslut om att en medlemsstat står inför en krissituation och som inte har rätt att stanna och som inte tillåts stanna efter ett sådant beslut.

- (18) Vid tillämpning av förfarandet för återvändandehantering i krissituationer bör tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna eller statslösa personer som inte har rätt att stanna och som inte tillåts stanna inte ha tillåtelse att resa in på den berörda medlemsstatens territorium och bör hållas på de platser som avses i artikel 41a.2 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*] under en period som kan vara längre än den som fastställs i den artikeln för att göra det möjligt för myndigheterna att hantera krissituationer och slutföra återvändandeförfaranden; i detta syfte kan den maximala längden på tolv veckor för gränsförfarandet för genomförande av återvändande enligt artikel 41a.2 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*] förlängas med en ytterligare period på högst åtta veckor. Under den perioden bör det vara möjligt att hålla de tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna i förvar, genom tillämpning av artikel 41a.5 och 41a.6 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*], förutsatt att de garantier och villkor för förvar som fastställs i direktiv XXX/XXX/ EU [*omarbetning av återvändandedirektivet*] respekteras, däribland den enskilda bedömningen i varje fall, den rättsliga kontrollen av förvar och lämpliga förhållanden i samband med förvar.
- (19) För att möjliggöra att en krissituation hanteras ordentligt och säkerställa en korrekt anpassning av de relevanta reglerna om asyl- och återvändandeförfarandet bör kommissionen genom ett genomförandebeslut godkänna att berörda medlemsstater på motiverad begäran tillämpar relevanta undantagsregler. Genom ett sådant genomförandebeslut skulle en eller flera begärande medlemsstater kunna tillåtas göra undantag från de relevanta reglerna.
- (20) Kommissionen bör granska en motiverad begäran från en medlemsstat med beaktande av underbyggd information som samlats in i enlighet med förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylbyrå*] och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896³ och den rapport om migrationshantering som avses i förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*].
- (21) För att ge medlemsstaterna mer tid för att hantera krissituationen och samtidigt säkerställa en effektiv tillgång till relevanta förfaranden och rättigheter så snabbt som möjligt, bör kommissionen godkänna tillämpningen av förfarandet för asyl- och återvändandehantering i krissituationer under en sexmånadersperiod, som kan förlängas med högst ett år. Efter utgången av den relevanta perioden bör de förlängda

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624, EUT L 295, 14.11.2019, s. 1.

tidsfrister som föreskrivs i förfarandena för asyl- och återvändandehantering i krissituationer inte tillämpas på nya ansökningar om internationellt skydd.

- (22) Av samma skäl bör kommissionen tillåta tillämpning av undantagsregler när det gäller tidsfristen för registrering under en period på högst fyra veckor, som bör kunna förnyas efter en ny motiverad begäran från den berörda medlemsstaten. Den totala tillämpningsperioden bör dock vara högst tolv veckor.
- (23) I en krissituation bör medlemsstaterna ha möjlighet att tillfälligt avbryta prövningen av ansökningar om internationellt skydd som görs av fördrivna personer från tredjeländer som inte kan återvända till sitt ursprungsland, där de skulle löpa stor risk för att utsättas för urskillningslöst våld i exceptionella situationer av väpnade konflikter. I sådana fall bör dessa personer beviljas omedelbar skyddsstatus. Medlemsstaterna bör återuppta prövningen av deras ansökningar senast ett år efter det att prövningen tillfälligt avbröts.
- (24) Personer som beviljats omedelbart skydd bör fortsätta att betraktas som personer som ansöker om internationellt skydd, med tanke på att deras ansökan om internationellt skydd väntar på att handläggas i enlighet med förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden], samt i den mening som avses i förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering].
- (25) Medlemsstaterna bör säkerställa att personer som beviljats omedelbar skyddsstatus har faktisk tillgång till alla de rättigheter som fastställs i förordning (EU) XXX/XXX [skyddsgrundsförordningen] och att de är tillämpliga och likvärdiga med de rättigheter som åtnjuts av de personer som beviljats subsidiärt skydd.
- (26) För att kunna göra en ordentlig bedömning av ansökningar om internationellt skydd som lämnats in av personer som beviljats omedelbart skydd bör asylförfarandena återupptas senast ett år efter det att sådana förfaranden tillfälligt avbröts.
- (27) Sedan rådets direktiv 2001/55/EG⁴ antogs har reglerna om vilka personer som är berättigade till internationellt skydd utvecklats avsevärt. Eftersom det i denna förordning fastställs regler för beviljande av omedelbar skyddsstatus i krissituationer till fördrivna personer från tredjeländer som inte kan återvända till sitt ursprungsland, och det föreskrivs särskilda regler för solidaritet med sådana personer, bör direktiv 2001/55/EG upphävas.
- (28) Det bör fastställas särskilda regler för force majeure-situationer, så att medlemsstaterna på strikta villkor kan förlänga de tidsfrister som anges i förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering], om det är omöjligt att iakta dessa tidsfrister på grund av den extraordinära situationen. En sådan förlängning bör tillämpas på de tidsfrister som fastställts för att skicka och besvara framställningar om övertagande och meddelanden om återtagande samt tidsfristen för överföring av en sökande till den ansvariga medlemsstaten.
- (29) Det bör också fastställas särskilda regler för force majeure-situationer, så att medlemsstaterna på strikta villkor kan förlänga tidsfristerna för registrering av ansökningar om internationellt skydd i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden]. I dessa fall bör ansökningar om internationellt skydd registreras av den medlemsstaten senast fyra veckor efter det att de görs.

⁴

Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212, 7.8.2001, s. 12).

- (30) I sådana force majeure-situationer bör den berörda medlemsstaten underrätta kommissionen och, i tillämpliga fall, övriga medlemsstater om sin avsikt att tillämpa respektive undantag från dessa tidsfrister, samt de exakta skälen till den avsedda tillämpningen och under vilken tidsperiod de kommer att tillämpas.
- (31) I force majeure-situationer, som gör det omöjligt för en medlemsstat att fullgöra skyldigheten att vidta solidaritetsåtgärder inom de tidsramar som fastställs i förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] och denna förordning, bör det vara möjligt för den medlemsstaten att underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om de exakta orsakerna till att den anser att den befinner sig i en sådan situation och förlänga tidsfristen för vidtagande av solidaritetsåtgärder.
- (32) Om en medlemsstat inte längre befinner sig i en force majeure-situation bör den så snart som möjligt underrätta kommissionen och, i tillämpliga fall, övriga medlemsstater om att situationen har upphört. Tidsfristerna för undantag från förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] bör inte tillämpas på nya ansökningar om internationellt skydd som gjorts efter dagen för den underrättelsen, eller på tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som befunnits uppehålla sig olagligt i en medlemsstat efter dagen för den underrättelsen. Efter en sådan underrättelse bör de tidsfrister som fastställs i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*] börja tillämpas.
- (33) För att stödja de medlemsstater som genomför omplacering som en solidaritetsåtgärd bör ekonomiskt stöd tillhandahållas från EU:s budget.
- (34) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁵.
- (35) Granskningsförfarandet bör användas för att anta solidaritetsåtgärder i krissituationer för att godkänna tillämpningen av förfaranderegler avseende undantag och för att aktivera beviljandet av omedelbar skyddsstatus.
- (36) Kommissionen bör anta genomförandeakter som är omedelbart tillämpliga av vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet på grund av krissituationen i medlemsstaterna.
- (37) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt respekten för människans värdighet, rätten till liv, förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, rätten till asyl och till skydd vid avlägsnande, utvisning eller utlämning. Förordningen bör genomföras i överensstämmelse med stadgan och unionsrättens allmänna principer samt principerna i internationell rätt, däribland flyktingskyddet, människorättsskyldigheten och förbudet mot refolement.
- (38) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark. Eftersom artikel 8 i denna förordning utgör ändringar i den mening som avses i artikel 3 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Konungariket Danmark om kriterier och

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredjeland har gett in i Danmark eller någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, och om Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av Dublinkonventionen⁶, ska Danmark meddela kommissionen om landet har för avsikt att genomföra dessa ändringar eller inte vid tidpunkten för antagandet av ändringarna eller inom 30 dagar därefter.

- (39) [I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, har Irland meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.]

ELLER

- (40) [I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Irland.]
- (41) När det gäller Island och Norge utgör artikel 8 i denna förordning ny lagstiftning på ett område som omfattas av innehållet i bilagan till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Republiken Island och Konungariket Norge om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Island eller Norge⁷.
- (42) När det gäller Schweiz utgör artikel 8 i denna förordning rättsakter eller åtgärder som ändrar eller utvecklar bestämmelserna i artikel 1 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz⁸.
- (43) När det gäller Liechtenstein utgör artikel 8 i denna förordning rättsakter eller åtgärder som ändrar eller utvecklar bestämmelserna i artikel 1 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz, till vilket det hänvisas i artikel 3 i protokollet mellan Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om kriterier och mekanismer för att fastställa vilken stat som ska ansvara för handläggningen av en asylansökan som görs i en medlemsstat eller i Schweiz⁹.

⁶ EUT L 66, 8.3.2006, s. 38.

⁷ EUT L 93, 3.4.2001, s. 40.

⁸ EUT L 53, 27.2.2008, s. 5.

⁹ EUT L 160, 18.6.2011, s. 37.

KAPITEL I – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

1. Denna förordning behandlar krissituationer och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet inom unionen och föreskriver särskilda regler som avviker från de som fastställs i förordningarna (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] och (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*] och i direktiv XXX [*omarbetning av återvändandedirektivet*].
2. I denna förordning avser *krissituation*
 - (a) en exceptionell situation med massiv tillströmning av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som anländer irreguljärt till en medlemsstat eller landsätts på dess territorium efter sök- och räddningsinsatser, i en sådan omfattning, i förhållande till den berörda medlemsstatens befolkning och BNP, och av sådan karaktär att det medför att medlemsstatens asyl-, mottagnings- eller återvändandesystem inte fungerar och kan ha allvarliga följder för det gemensamma europeiska asylsystemets eller den gemensamma ramens funktion enligt förordning (EU) XXX/XXX [*Asylum and Migration Management*], eller medför
 - (b) en överhängande risk för en sådan situation.

KAPITEL II – SOLIDARITETSMEKANISMEN

Artikel 2

Solidaritet i krissituationer

1. I syfte att tillhandahålla solidaritetsbidrag till förmån för en medlemsstat i krissituationer enligt artikel 1.2 a ska del IV i förordning (EU) XXX/ XXX [*Asyl— och migrationshantering*] gälla i tillämpliga delar, med undantag av artiklarna 45.1 d, 47, 48, 49, 51.3 b iii, 51.4, 52.2, 52.5 och 53.2 andra och tredje styckena.
2. Genom undantag från artikel 50.3 ska den bedömning som avses i den punkten omfatta situationen i den berörda medlemsstaten under föregående [en] månad.
3. Genom undantag från artiklarna 51.1, 52.3 och 53.1 i förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] ska de tidsfrister som fastställs i dessa bestämmelser förkortas till en vecka.
4. Genom undantag från artikel 51.2 i förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] ska det i den rapport som avses i förordningen anges huruvida den berörda medlemsstaten befinner sig i en krissituation enligt definitionen i artikel 1.2 a i denna förordning.
5. Genom undantag från artiklarna 51.3 b ii, 52.1, 52.3 första stycket och 53.3 a i förordning (EU) XXX/ XXX [*Asyl- och migrationshantering*] ska omplacering inte bara omfatta personer som avses i artikel 45.1 a och c i den förordningen, utan även personer som avses i artikel 45.2 a och b.

6. Genom undantag från artikel 54 i förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] ska den andel som beräknas i enlighet med den formel som avses i artikeln också tillämpas på de åtgärder som anges i artikel 45.2 a och b i förordningen.
7. Genom undantag från artikel 55.2 i förordning (EU) XXX/XXX [*Asyl- och migrationshantering*] ska tidsfristen i den fastställas till fyra månader.

KAPITEL III – ASYL- OCH ÅTERVÄNDANDEFÖRFARANDEN I EN KRISSITUATION

Artikel 3

Kriterier och förfaranderelaterade bestämmelser

1. Om en medlemsstat anser att den befinner sig i en krissituation som avses i artikel 1.2, ska medlemsstaten lämna in en motiverad begäran till kommissionen om tillämpning av reglerna i artikel 4, 5 eller 6, enligt vad som är nödvändigt.
2. Om kommissionen på grundval av den granskning som utförts i enlighet med punkt 8 anser att en sådan begäran är motiverad, ska den genom ett genomförandebeslut godkänna att den berörda medlemsstaten tillämpar undantagsreglerna i artikel 4, 5 eller 6.
3. Det genomförandebeslut som avses i punkt 2 ska antas inom tio dagar från begäran och det ska i beslutet fastställas från och med vilken dag reglerna i artikel 4, 5 eller 6 får tillämpas samt under vilken tidsperiod de ska tillämpas.
4. Kommissionen får godkänna att reglerna i artiklarna 4 och 5 tillämpas under sex månader. Denna period får förlängas med högst ett år.
5. Kommissionen får tillåta att reglerna i artikel 6 tillämpas under högst fyra veckor. Om en medlemsstat anser att det är nödvändigt att ytterligare förlänga tillämpningen av reglerna i artikel 6, ska den lämna in en motiverad begäran till kommissionen senast fem dagar före utgången av fyraveckorsperioden. Kommissionen får godkänna en förlängning av tillämpningen av reglerna i artikel 6 under ytterligare högst en fyraveckorsperiod som kan förnyas en gång. Tillämpningsperioden får inte överstiga sammanlagt tolv veckor, inbegripet, om punkt 8 tillämpas, den period som föregår antagandet av det genomförandebeslut som avses i punkt 2.
6. Det genomförandebeslut som avses i punkt 2 ska antas i enlighet med det förfarande som avses i artikel 11.1.
7. När en medlemsstat lämnar in en sådan begäran som avses i punkt 1 får den underrätta kommissionen om att den anser att det är nödvändigt att tillämpa reglerna i artikel 6 innan kommissionens granskning av denna begäran har avslutats. I ett sådant fall får den berörda medlemsstaten, genom undantag från punkt 3 i denna artikel, tillämpa reglerna i artikel 6 från och med dagen efter begäran och under högst 15 dagar. Medlemsstaten ska i sin begäran ange skälen till att det behövs en omedelbar åtgärd.
8. Kommissionen ska granska den motiverade begäran enligt punkt 1 eller underrättelsen enligt punkt 7 på grundval av underbyggd information, särskilt information som samlats in av kommissionen enligt EU-mekanismen för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration (beredskaps- och krisplanen

för migration) och av Europeiska stödkontoret för asylfrågor (Easo) i enlighet med förordning (EU) nr 439/2010¹⁰, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån enligt förordning (EU) 2019/1896 och den rapport om migrationshantering som avses i artikel 6 i förordning (EU) XXX /XXX [Asyl- och migrationshantering].

Artikel 4

Förfarande för hantering av asylkriser

1. I en krissituation som avses i artikel 1.2 och i enlighet med förfarandena i artikel 3 får medlemsstaterna, när det gäller ansökningar som görs under den period då denna artikel tillämpas, göra undantag från artikel 41 i förordning (EU) XXX /XXX [förordningen om asylförfaranden] enligt följande:
 - (a) Genom undantag från artikel 41.2 b i förordning (EU) XXX/ XXX [förordningen om asylförfaranden] får medlemsstaterna under ett gränsförfarande fatta beslut om huruvida en ansökan är välgrundad i fall där sökanden är medborgare i eller, när det gäller statslösa personer, tidigare stadigvarande bosatt i ett tredjeland, för vilket andelen beslut där den beslutande myndigheten beviljat internationellt skydd enligt de senast tillgängliga årliga unionsomfattande genomsnittliga uppgifterna från Eurostat är 75 % eller lägre, utöver de fall som avses i artikel 40.1 i förordning (EU) XXX /XXX/ [förordningen om asylförfaranden].
 - (b) Genom undantag från artikel 41.11 och 41.13 i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden] får den maximala längden på gränsförfarandet för prövning av ansökningar som fastställs i den artikeln förlängas med en ytterligare period på högst åtta veckor. Efter denna period ska sökanden tillåtas resa in på medlemsstatens territorium för slutförandet av förfarandet för internationellt skydd.

Artikel 5

Förfarandet för återvändandehantering i krissituationer

1. I en krissituation som avses i artikel 1.2 och i enlighet med förfarandena i artikel 3 får medlemsstaterna, när det gäller tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna eller statslösa personer vars ansökningar har avslagits inom ramen för förfarandet för hantering av asylkriser i enlighet med artikel 4, och som inte har rätt att stanna och inte tillåts stanna, göra undantag från artikel 41a i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden] enligt följande:
 - (a) Genom undantag från artikel 41a.2 i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden] får den maximala period under vilken tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska hållas på de platser som avses i den artikeln förlängas med en ytterligare period på högst åtta veckor.
 - (b) Genom undantag från artikel 41a.7 i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden] får förvarsperioden som fastställs i den artikeln inte överskrida den period som avses i led a.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 439/2010 av den 19 maj 2010 om inrättande av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor (EUT L 132, 29.5.2010, s. 11).

- (c) Utöver de fall som anges i artikel 6.2 i direktiv XXX [*omarbetning av återvändandedirektivet*] ska medlemsstaterna fastställa att en risk för avvikande ska anses föreligga i ett enskilt fall, om detta inte motbevisas, när det kriterium som avses i artikel 6.1 f i direktiv XXX [*omarbetning av återvändandedirektivet*] är uppfyllt eller när sökanden, tredjelandsmedborgaren eller den statslösa personen på ett uppenbart och varaktigt sätt underlåter att uppfylla den skyldighet att samarbeta som fastställs i artikel 7 i direktivet.
2. Punkt 1 ska också tillämpas på sökande, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som omfattas av det förfarande som avses i artikel 41 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*] vars ansökan har avslagits innan kommissionen har antagit ett beslut som utfärdats i enlighet med artikel 3 i denna förordning, och som inte har rätt att stanna och inte tillåts stanna efter antagandet av beslutet.

Artikel 6

Registrering av ansökningar om internationellt skydd i krissituationer

I en krissituation som avses i artikel 1.2 a och i enlighet med det förfarande som fastställs i artikel 3, ska ansökningar som görs under den period då denna artikel tillämpas registreras senast fyra veckor efter det att de gjordes genom undantag från artikel 27 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*].

KAPITEL IV – TIDSFRISTER VID EN FORCE MAJEURE-SITUATION

Artikel 7

Förlängning av den tidsfrist för registrering som fastställs i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden]

1. Om en medlemsstat befinner sig i en force majeure-situation som gör det omöjligt att iaktta de tidsfrister som anges i artikel 27 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*], ska medlemsstaten underrätta kommissionen. Efter en sådan underrättelse får ansökningar, genom undantag från artikel 27 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*], registreras av medlemsstaten senast fyra veckor efter det att de har gjorts. I underrättelsen ska den berörda medlemsstaten ange de exakta skälen till varför den anser att denna punkt måste tillämpas och ange under vilken tidsperiod den kommer att tillämpas.
2. Om en medlemsstat som avses i punkt 1 inte längre befinner sig i en sådan force majeure-situation som avses i den punkten och som gör det omöjligt att iaktta de tidsfrister som anges i artikel 27 i förordning (EU) XXX/XXX [*förordningen om asylförfaranden*], ska medlemsstaten så snart som möjligt underrätta kommissionen om att situationen har upphört. Efter en sådan underrättelse ska den förlängda tidsfrist som avses i punkt 1 inte längre tillämpas.

Artikel 8

Förlängning av de tidsfrister som fastställs i förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering]

1. Om en medlemsstat befinner sig i en force majeure-situation som gör det omöjligt att iaktta de tidsfrister som anges i artiklarna 29, 30, 31 och 35 i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden], ska den berörda medlemsstaten underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen. Denna underrättelse ska innehålla de exakta skälen till att medlemsstaten anser att denna punkt måste tillämpas. Efter en sådan underrättelse ska medlemsstaten, genom undantag från artiklarna 29, 30, 31 och 35 i den förordningen, göra följande:
 - (a) Lämna in en framställan om övertagande enligt artikel 29 inom fyra månader från den dag då ansökan registrerades.
 - (b) Besvara en framställan om övertagande enligt artikel 30 inom två månader från mottagandet av framställan.
 - (c) Lämna in ett meddelande om återtagande som avses i artikel 31 inom en månad efter mottagandet av träffen i Eurodac eller bekräfta mottagandet inom en månad efter ett sådant meddelande.
 - (d) Verkställa en överföring enligt artikel 35 inom ett år efter det att en annan medlemsstats framställan om övertagande godtogs eller meddelande av återtagande bekräftades eller det slutliga beslutet i fråga om överklagande eller omprövning av ett överföringsbeslut med suspensiv verkan i enlighet med artikel 33.3 i den förordningen fattades.
2. Om den medlemsstat som avses i punkt 1 inte iakttar de tidsfrister som anges i punkt 1 a, b och d, ska ansvaret för att pröva ansökan om internationellt skydd enligt förordning XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering] ligga hos eller övergå till den medlemsstaten.
3. Om en medlemsstat befinner sig i en force majeure-situation som gör det omöjligt att ta emot personer som den är ansvarig för enligt förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering], ska den underrätta de övriga medlemsstaterna och kommissionen och ange de exakta skälen till att det är omöjligt. I sådana fall ska den anmodande eller meddelande medlemsstaten inte genomföra överföringen förrän den ansvariga medlemsstaten inte längre befinner sig i en force majeure-situation. Om överföringen, på grund av att force majeure-situationen fortgår eller av något annat skäl, inte äger rum inom ett år efter det att en annan medlemsstats framställan om övertagande godtogs eller meddelande av återtagande bekräftades eller det slutliga beslutet i fråga om överklagande eller omprövning av ett överföringsbeslut med suspensiv verkan i enlighet med artikel 33.3 i den förordningen fattades ska den ansvariga medlemsstaten, genom undantag från artikel 35 i förordning (EU) XXX/XXX [Asylum and Migration Management], befrias från sin skyldighet att överta eller återta den berörda personen, varpå ansvaret övergår till den anmodande eller meddelande medlemsstaten.
4. Om en medlemsstat inte längre befinner sig i en sådan force majeure-situation som avses i punkterna 1 och 3 och som gör det omöjligt att iaktta de tidsfrister som anges i artiklarna 29, 30, 31 och 35 i förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden] eller att ta emot personer som den är ansvarig för enligt den förordningen, ska medlemsstaten så snart som möjligt underrätta kommissionen och

de övriga medlemsstaterna om att situationen har upphört. Efter en sådan underrättelse ska de tidsfrister som fastställs i punkterna 1 och 3 inte längre tillämpas på nya ansökningar om internationellt skydd som görs eller på tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som befunnits vistas olagligt i medlemsstaten på dagen för underrättelsen eller efter den dagen.

Artikel 9

Förlängning av tidsramarna för solidaritetsåtgärder

1. Om en medlemsstat befinner sig i en force majeure-situation som gör det omöjligt att fullgöra skyldigheten att vidta solidaritetsåtgärder inom de tidsramar som fastställs i artiklarna 47 och 53.1 i förordning (EU) XXX/XXX [Asyl- och migrationshantering] och artikel 2 i denna förordning, ska den utan dröjsmål underrätta kommissionen och övriga medlemsstater. Den berörda medlemsstaten ska ange de exakta skälen till att den anser att den befinner sig i en force majeure-situation och lämna all nödvändig information i detta syfte. Efter en sådan underrättelse ska, genom undantag från de tidsfrister som fastställs i dessa artiklar, den tidsfrist för att vidta solidaritetsåtgärder som fastställs i de artiklarna tillfälligt upphävas under högst en sexmånadersperiod.
2. Om en medlemsstat inte längre befinner sig i en force majeure-situation ska medlemsstaten omedelbart underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om att situationen har upphört. Efter en sådan underrättelse ska tillämpningen av den förlängda tidsram som avses i punkt 1 upphöra.

KAPITEL V – BEVILJANDE AV OMEDELBART SKYDD

Artikel 10

Beviljande av omedelbar skyddsstatus

1. I en krissituation som avses i artikel 1.2 a och på grundval av en genomförandeakt som antagits av kommissionen i enlighet med punkt 4 i denna artikel får medlemsstaterna tillfälligt avbryta prövningen av ansökningar om internationellt skydd i enlighet med förordning (EU) XXX/XXX [förordningen om asylförfaranden] och förordning (EU) XXX/XXX [skyddsgrundsförordningen] med avseende på fördrivna personer från tredjeländer som löper en hög risk att utsättas för urskillningslöst våld i exceptionella situationer av väpnade konflikter och som inte kan återvända till sitt ursprungsland. I sådana fall ska medlemsstaterna bevilja de berörda personerna omedelbar skyddsstatus, såvida de inte utgör en fara för medlemsstatens nationella säkerhet eller allmänna ordning. En sådan status ska inte påverka deras pågående ansökan om internationellt skydd i den berörda medlemsstaten.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att personer som beviljats omedelbart skydd har faktisk tillgång till alla de rättigheter som fastställs i förordning (EU) XXX/XXX [skyddsgrundsförordningen] som är tillämpliga på personer som beviljats subsidiärt skydd.
3. Efter högst ett år ska medlemsstaterna återuppta prövningen av ansökningar om internationellt skydd som tillfälligt har avbrutits i enlighet med punkt 1.

4. Kommissionen ska genom en genomförandeakt
 - (a) fastställa att det föreligger en krissituation på grundval av de faktorer som avses i artikel 3,
 - (b) fastställa att det finns ett behov av att tillfälligt avbryta prövningen av ansökningar om internationellt skydd,
 - (c) definiera det specifika ursprungslandet eller en del av ett specifikt ursprungsland för de personer som avses i punkt 1,
 - (d) fastställa från och med vilken dag denna artikel ska tillämpas och ange under vilken tidsperiod ansökningar om internationellt skydd för fördrivna personer enligt led a tillfälligt får avbrytas och omedelbar skyddsstatus ska beviljas.

KAPITEL VI – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 11

Antagande av genomförandeakter

1. Kommissionen ska anta genomförandeakter för att godkänna tillämpningen av de förfaranderegler för undantag som avses i artiklarna 4, 5 och 6 och för att aktivera beviljandet av omedelbar skyddsstatus i enlighet med artikel 10. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 12.2.
2. När det föreligger vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet, med anledning av krissituationen i en medlemsstat enligt definitionen i artikel 1.2, ska kommissionen anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter för att godkänna tillämpningen av de förfaranderegler för undantag som avses i artiklarna 4, 5 och 6 och för att aktivera beviljandet av omedelbar skyddsstatus i enlighet med artikel 10. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det förfarande som avses i artikel 12.3.
3. Dessa genomförandeakter ska förbli i kraft under en period på högst ett år.

Artikel 12

Kommittéförfarande

1. Vad gäller den genomförandeakt som avses i artikel 3 ska kommissionen biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 8 i förordning (EU) nr 182/2011 jämförd med artikel 5 i den förordningen tillämpas.

Artikel 14

Upphävande

Rådets direktiv 2001/55/EG ska upphöra att gälla med verkan den xxx (datum).

Artikel 15

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande